

IRAK OPERASYONUNDA "KEMALİST TAVIR"

Mehmet ÜNAL

Tarihi günleri hep birlikte yaşamaktayız. 15-20 yıl sonra birçok genç bugün Türkiye'nin alacağı tavrın değerlendirmesini daha sağlıklı bir şekilde yapabilecekler. Ancak, biz şimdiden içinde bulunduğumuz duruma ilişkin bir değerlendirme yaparak, hızla sürüklendiğimiz olayları analiz etmeli ve çözüm önerilerimizi süratle dile getirmeliyiz ki gereken tavrımızı alalım.

- 1) AB'nin ilerleme raporunun açıklanması ile ortaya çıkan durum
- 2) ABD'nin Uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak IRAK operasyonuna hazırlıklarını sürdürmesi
- 3) Kuzey Irak'daki Kürt liderlerin ABD desteği ile Türkiye'ye karşı tehditkar tutumları
- 4) Türkiye'yi bekleyen 3 Kasım seçimi

Yukarıda belirttiğim 4 ana sürecin aynı tarihler içinde gerçekleşiyor olması endişe ile izleniyor. Burada tüm Kemalistlere, tüm vatanseverlere, sağcı-solcu ayırt etmeden içinde gelecek kaygısını taşıyan herkese büyük bir görev düşüyor. Yukarıda sıralanan dört ana süreç içindeki en hayati değerlendirmelerden, Kuzey Irak'ta varolan yapılanmayı, kimi çevreler, Özalıcı politika açısından değerlendirerek bir koyup üç alma hesapları ile bir fırsat olarak değerlendirmekte, kimi çevrelerde Türkiye'nin adım adım Ortadoğu Savaşına sürüklendiğini ve en az 10 yıllık bir savaş ortamından kurtulamayacağımız senaryolarını dile getirerek bölgedeki hiçbir gelişmeye katılmamamız gerektiğini ve bir savaş ortamına çekilmememiz için Kürt Devleti'ne ses çıkarmamamız görüşünü dile getirilmektedir. Bu süreç içinde en olumlu senaryo ile en olumsuz senaryo arasındaki keskin farklara karşın ortak bir nokta dile getirilmektedir. Ortak nokta her ne olursa olsun Türkiye çok büyük ekonomik kayıplara uğrayacağı (en az 50 milyar dolar) ve şu an yaşanan yoksulluk ortamının daha da ağırlaşacağı gerçeğidir. Ancak asıl önemli olan biz "Kemalistlerin" tavrının ne olacağıdır.

1991 yılı Körfez Savaşı sırasında ülkemize akın eden Kürt kökenli mültecilerin sorunlarına karşı Türkiye, ne yazık ki maddi imkansızlıkları bahane ederek yeterli önlemler

almadan, bugün Kürdistan adı ile ortaya çıkan bölgeye yığmış ve hiçbir ilgi duyulmadan bölgedeki mültecileri kendi kaderlerine terk etmişti. 1994 yılına kadar bölgede tam bir otorite boşluğu içinde olan cahil ve fakir halk, su,yiyecek olmadan yaşamını sürdürmeye çalışıyordu. Ancak, nasıl olduysa bu yıllar içinde, Kürdistan Demokrasi Partisi (KDP) ve Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYP)'nin çatışması ve bölge halkını kendi yanlarına alabilme gayretleri, PKK unsuruna karşı zaman zaman Türkiye tarafından destek almaları ile bugünkü durum ortaya çıktı. ABD, iki Kürt lideri, Türkmenlerin olmadığı bir toplantıda birkaç saat içinde bir çatı altında birleşmeye ne şekilde ikna etti? Bunu şu an bilemiyoruz ama ileride bu gerçekler ve bize en yakın müttefik diye tanıtılan sözde stratejik ortağın ne amaçladığı aydınlanacaktır.

Körfez Savaşı sırasındaki yoksulluğun bugünlerde gözle görülür şekilde azaldığı Kuzey Irak'a ilk girişte anlaşılmaktadır. Otoyollar, üstgeçitler, köprüler, kürtçe yol tabelaları, yakalarında kürdistan bayraklı rozet taşıyan polisler ve askerler ilk göze çarpan unsurlar. Bölgeye dair biraz daha detaylı bilgi vermek gerekirse;

- 1) 6 milyon dolarlık Sheraton Otel 21 Mart 2003 tarihinde açılacak,
- 2) Yapımı halen süren ve çok kısa sürede bitirilmesi için çabalanan Khanzad Resort Otel 2003 yılının 3.üncü çeyreğinde hizmete girmesi planlanıyor,
- 3) Korek ve Troya adında iki GSM firması tam faaliyette,
- 4) Caddelerde genel görüntü Mercedes, BMW,JEEP ağırlıklı lüks araçlarla donanmış,
- 5) Para basma faaliyeti dışında 20 şubesi ile Merkez Bankası tam hizmetini veriyor, 1 Kuzey Irak Dinarı 250 bin Türk Lirası değerinde tüm piyasa işlemleri buna bağlı yürütülüyor,
- 6) Avrupa'daki Kürt işadamlarının ekonomik yatırımları bölgeye hızla özel şirket kurma girişimleri ile devam ediyor,
- 7) Gelişmiş inşaat sektörünün yanı sıra beyaz eşya ticaretinde Türk markalar ilk göze çarpan unsur,
- 8) Kuzey Irak Lotosu'ndaki büyük ikramiye 20 milyar Türk Lirasına eşit ve halk tarafından yoğun ilgi ile karşılanıyor.

Hemen güneyimizde kurulan bu yapıya karşı yıllarca sessiz ve duyarsız kalan yönetimlerimiz, şimdi, asarız-keseriz, gireriz-çıkarız gibi savaş nedeni olabilecek söylemlerini çok sık dile getirmektedirler.

Türkiye, bulunduğu bölgede, yıllardır süren ağırlığı ve en güçlü ordusu ile belirli bir saygı ile karşılanan ülkelere birisidir. Türkiye'de bizim beğenmediğimiz politikacılarımızın söylemi Suriye, İran, Irak gibi komşularımızda çok ilginç değerlendirmelere neden olabilmektedir. Seçimlerin çok yaklaştığı bir dönemde, parti genel başkanları, yersiz ve yetersiz söylemleri ile Türkiye'nin gelecek stratejisine zarar vermektedirler.

MHP - Sağ milliyetçi söylemleri ile halktan oy toplayan MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli: "*Musul ve Kerkük'ün Kürdistan' ın başkenti olmasına izin vermeyeceklerini, Türkmenleri koruyacaklarını*" meydanlarda bağırılmaktadır. Devlet Bahçeli, sadece MHP Genel Başkanı değil, Hükümet' in de Başbakan Yardımcısı. Şimdi Devlet Bey'e sormak

lazım, Kerkük veya Musul Kürdistan' ın başkenti olmasın da neresi olsun? Böyle bir devlet kuruldu mu ki?

DSP - Sol milliyetçi söylemleri ile halktan oy toplayan DSP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit'in, Irak konusu öncesinde 11 Eylül sonrası ABD'nin müttefiklerine sunduğu delillerle ilgili CNN TÜRK sorusuna şu yanıtı vermişti.

CNN TÜRK - Efendim ABD'nin iletlediği delilleri inandırıcı buluyor musunuz?

Bülent ECEVİT - ABD için inandırıcı ise bizim içinde inandırıcıdır.

DSP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit şimdi de diyor ki *"Türkiye istemese de adım adım savaşı gidiyor. Bunun dışında kalmak biz istemesek de olanaksız"*. Yine bu sözleri de CNN TÜRK televizyonunda "Son Raunt" adlı programda bir defa daha beyan etmiştir.

DYP - Türkiye'nin ilk ve tek kadın Başbakan' ı olarak tarihe geçen şahsiyet son derece ciddiyetsiz bir tavırlar "Irak Operasyonunda Başbakan olmak istiyorum" buyurdular.

ANAP - Hükümetin küçük ortağı Mesut Yılmaz'da, ABD yanında savaşı girilmesine onay veren ve kazançlı çıkacağımızı ilan eden, bilinen Özalcı görüşünün temsilcilerindendir. Devlet Bahçeli hariç yukarıda adı geçen liderlerin hepsi, Başbakanlık makamında devleti yönetme konumuna kadar gelmişler ve bu düşünceler ile Türkiye Cumhuriyeti yönetmişlerdir. Öngörüsüzlük, stratejik vizyon eksikliği, uygulanabilir senaryoların konsept halinde uygulanmaması gibi konuların defalarca haklı çıktığı, her durumda olduğu gibi siyasilerimizin bu konuda da yetersizlikleri, seçim meydanlarında iç politikaya dönük kaygıları nedeniyle sergilenmektedir.

Kemalistlerin bu durum karşısında tavrı ne olmalıdır?

Öncelikle Irak sorunu bölgenin ve özellikle Türkiye'nin sorunu olduğu gerçeğinden hareket etmek gerekiyor. Irak ile ilgili olarak:

- 1) Türkiye'nin bugün ve gelecekteki en önemli ulusal çıkarı olan doğu sınırımızın güvenli olabilmesi için Irak kuzeyinin (misak-ı milli alanımızın) istikrarlı bir yapıya kavuşması şarttır.
- 2) Türkiye'nin Irak sınırı, üçüncü devletlerin cetvelle sınır çizmesine ve bir oldu bittiye getirilmesine izin verilmeyecek kadar önemlidir. Türkiye'nin gelecekteki jeopolitik açılımı için Irak sınırı anlaşmalarla belirlenmiştir. Bugünkü sınır, korunarak devam etmelidir.
- 3) Irak'ın geleceğine ulusalcı Irak halkı karar vermelidir. Ayrılıkçı ve üçüncü devletlerin güdümünde hareket eden muhaliflerin engellenmesi önemlidir. Ancak Irak halkı bugüne kadar kendi geleceğine yönelik bir karar alımında etkin olmadığı için hala siyasi çözümsüzlük orta vadede devam edecek niteliktedir. Bu nedenle Irak'ın toprak bütünlüğü korunarak ve varolan kaynaklarına saygı duyularak, BM' in öncülüğünde bölge ülkelerinin katkısı ile Irak'ın demokratik bir yapıya kavuşması ve üniter yapısının bozulmaması için geçici hükümet seçenekleri görüşülmelidir.
- 4) Türkiye'nin yeni yapılacak Irak içinde etkin olabilmesi için, siyasi yaklaşımın çok ciddi politikalarla ele alınıp, ticari ilişkilerin bir an önce geliştirilmesi, politikaların belirlenmesi ve bölgedeki enerji güzergahları içinde stratejik oyuncu olabilmek için Türkiye lehine her türlü kolaylıkların sağlanmasına çalışılması önemlidir.

- 5) Türkiye, olası hareketin, Irak halkına ve Irak toprak bütünlüğünü bozmaya karşı olmadığını, tam tersine halkı ezen Diktatör Saddam Hüseyin'e karşı olduğunu her platformda dile getirmeli ve Irak halkına ulaşmalıdır. Irak halkının bugün görülen Saddam sevgisinin, Saddam korkusundan kaynaklandığı unutulmamalı ve halkın umutlandırılması ve cesaretlendirilmesi için, Türkiye'deki siyasi alt yapılanmaları bölgeye kanalize ederek araştırma ve çalışma grupları devreye sokulmalıdır. Aksi halde, Türkiye'den önce bu çalışmayı yapıp, 3. devlet yanlısı, Türkiye'ye yabancı bir halkla karşı karşıya kalmak olası seçenekler arasındadır.
- 6) Irak halkının Türkiye'nin Musul ve Kerkük'ü işgal edeceği ve Osmanlı zamanında olduğu gibi ülkeyi fethedeceği inancını yıkmak ve çağdaş düşünce sistemini Irak halkına göstererek güven kazanmak öncelikli hedef olmalıdır.
 - a) Bu hedefin ulaşacağı noktalar kültür ve ekonomik ilişkiler açısından olumlu sonuçlar verecektir.
 - b) Türkiye'ye yönelik provakatif her türlü haberlere Irak halkının inancı daha az olacak ve daha az etkilenecektir.
 - c) İkili ilişkilerde karşılıklı güven ve saygı ile gelen bir yapılanmada Arap ülkelerine siyasi ve ekonomik yaklaşım kolaylaşacaktır.
 - d) 3. devletlerin Irak'a yönelik politikası, Türkiye'yi dikkate alarak gelişeceği için Türkiye'nin uluslararası alanda söz hakkı gelişecektir.
- 7) Irak'ın siyasi ve ekonomik alanda geliştirilmesi ve çağdaşlaşmasının Türkiye'ye iki yönlü yararı olacaktır.
 - a) Irak'dan Avrupa'ya yasadışı göç güzergahı olan Türkiye devreden orta ve uzun vadede çıkacaktır. Bu sayede Türkiye'nin yasadışı göçlerde daha az yoğunlukta gelen ülkeleri denetleyebilmesi kolaylaşacaktır.
 - b) Ekonomik ilişkilerde Avrupa tercihi daha az olmakla birlikte Irak toprağına ve halkına saygılı Türkiye'ye ilgi daha yoğun ve sağlam olacaktır. Yıllardır Avrupa'dan alınamayan ekonomik destekler, Irak lokomotifini ile bölge ülkeler açısından da olumlu gelişecektir. Bu, Türkiye'nin ulusal ekonomi ve teknolojisini olgunlaşma dönemine getirecek en önemli unsurlardandır.
- 8) Irak içinde Saddam rejiminin büyük baskı ve korkuya dayanan casus yapılanması ile Irak halkı kişiliğini bulamamıştır. Irak'ın demokratikleşmesi ve feodal yapıdan orta vadede kurtulması, bölge ülkelerine olumlu yansıyacak unsurlardandır. Yukarıda belirtilen tüm gelecek öngörülerinin bilincinde olan ABD' nin silah sanayisini geliştirip, kendi içindeki ekonomik açmazını geciktirebilmek için sürekli bu bölge ile uğraşacağı bilinmeli ve bölgenin istikrarı için Avrupa'ya veya ABD'ye danışmak yerine, inisiyatifini ele alarak, bölge ülkeleri ile birebir ilişkiye girip, varolan sorunları çözebilmenin yolları aranmalıdır.

Kemalistler, yukarıda sekiz madde halinde belirttiğim gelecek yapılandırılmasına yönelik sağlam temeli olan "Uygulanabilir Senaryoları" bir an önce ortaya koymalı ve uygulayıcılara ileterek iki aşamalı bir plan çerçevesinde Türk kamuoyunda tartışmaya açmalıdırlar. Aksi halde, Parti Genel Başkanlarının asalım - keselim, gireriz - çıkarız gibi iç politik kaygıları ile yaptıkları yersiz ve yetersiz söylemlerin Türkiye'ye büyük zararı olduğunu bilmeliyiz.